

STARTO

N-ro 2/2012 (243)

ORGANO DE ĈEĤA ESPERANTO-ASOCIO

Esperanto-arbo (tilio) en Svitavy
14. 4. 2012

☆ Starto ☆

organo de Ĉeĥa Esperanto-Asocio,
aperas 4-foje jare.

Asocia adreso: Ĉeĥa Esperanto-Asocio, náměstí Míru 81/1, 568 02 Svitavy, **reta poŝto:** cea@esperanto.cz, ces@esperanto.cz.

Retpaĝaro de ĈEA: www.esperanto.cz

Identec-numero (IĈ): 00 44 30 34

Starto retpoŝte: starto@esperanto.cz

Komercaj anoncoj: 25 Kč por unu linio, 800 Kč por kvaronpaĝo, 1500 Kč por duonpaĝo, 2500 Kč por tuta paĝo. Duobla reklamo 15% rabato, trifoja reklamo 30% rabato. Movadaj anoncoj duonpreze.

Membrokotizoj: A 300 Kč, B 200 Kč, C 100 Kč, P 150 Kč, F libervola, enskribo 20 Kč.

Korespondaj kursoj: Cink: 400 Kč / 720 Kč (rete / normale); Marĉek: 600 / 800 Kč; Cink por progresintoj 600 / 1080 Kč. Aliĝoj: Jana Melichárková, Polní 938, 696 02 Ratiškovice, melicharkova8@seznam.cz

Libroservo: p/a Anna a Jiří Vyšinkovi, Kollárova 131, 696 42 Vracov, tel. 518 628 155, anjivy@seznam.cz

Sekcioj de ĈEA: katolika, kristana, blindula, pri informadiko (memstariĝis: AEH, junulara, fervojista)

Komisionoj de ĈEA: pedagogia

Muzeo: muzeagrupo@esperanto.cz

Kolektado de gazetaj eltranĉaĵoj: Jarmila Čejková, Malý Koloredov 1538, 738 01 Frýdek-Místek, jarkacejkova@centrum.cz

BANKO-KONTO de ĈEA:

2800 186 228/2010

Fio banka Svitavy

Komitato de ĈEA:

Prezidanto: Vladimír Dvořák, Gregorova 2563, 397 01 Písek, vl.dv@centrum.cz, 774 999 091 (gvidado, kunordigado kaj reprezentado de ĈEA, eksteraj rilatoj krom UEA, EEU)

Vicprezidantino (komitatano A de UEA): Libuše Hýblová, Bohutín 136, 789 62 Olšany, tel. 774 928 974, libusehyblova@seznam.cz (UEA, EEU, membroj, sekcioj, kluboj, konferencoj, protokolado)

Vicprezidantino: Libuše Dvořáková, Zahradní 2/B, 568 02 Svitavy, tel. 461 532 257, dvor.libuse@seznam.cz (Muzeo de Svitavy, rilatoj al urbo Svitavy, muzea kaj ekspozicia grupo)

Kasisto: Vratislav Hirš, Ruprechtov 117, 683 04 Drnovice, 517 332 339, vhirsx@email.cz (membrodatumbazo, kontado)

Komitatanino: Pavla Dvořáková, Gregorova 2563, 397 01 Písek, tel. 774 942 424, pavla.esperanto@gmail.com (informado, retaj projektoj, ekspozicioj, subvencioj)

Komitatano kaj redaktoro de Starto: Miroslav Malovec, Bosonožská 15/10, 625 00 Brno, tel. 530 319 263, malovec@volny.cz (historio de la movado, kulturo, lingvaj konsultoj, ciferecigado, fakaj aplikoj, pedagogio)

Komitatano: Miroslav Hruška, Haškova 2, 638 00 Brno, miropiro2312@gmail.com (junularo, komputila klerigado, teknika subteno, redaktado)

Ĉefdelegito de UEA por Ĉeĥio kaj UK-peranto: Petr Chrdle, Anglická 878, 252 29 Dobřichovice, tel. 257 712 201, chrdle@kava-pech.cz

Revizia komisiono de ĈEA:

Prezidanto: Jan Řepa (Fidel), Na Valše 250, 38411 Netolice, fidel@razdva.cz

Věra Gavandová, Komenského 657, 789 61 Bludov, vgavandova@email.cz

Ludmila Srbová, Prodloužená 264, 530 09 Pardubice, ludmila.srbova@seznam.cz

Esperanto-Muzeo en Svitavy: Ottendorfer domo, Máchova alej 1, 568 02 Svitavy, direktorino: Blanka Cuhelová, tel. 461 532 704, cuhelova@muzeum.svitavy.cz.

Kontrollegis: Sabine Hauge, la komitato.

Trilanda konferenco en Břeclav

Je 30.4.2012 la organizantoj ĝuis jam pli ol 25 aliĝojn, el kiuj triono venas el Aŭstrio kaj neniuj ĝis nun el Slovakio. Oni konsideras tion parta sukceso, ĉar la aranĝo okazos nur fine de septembro.

Tamen necesas memori, ke:

1. plej avantaĝa periodo por aliĝi finiĝos 7.7.2012 (semajna prokrasto),
2. jam elĉerpiĝis kapacito de unulitaj ĉambroj en la hotelo (kaj nur en vere urĝaj okazoj oni provos aranĝi kroman),
3. preskaŭ ĉiuj deziras ekskursi al la kastelo Lednice kaj tial ankaŭ la ekskurso estas jam duonvendita!

Bv. tial bone pripensi ĉu ne indas ankaŭ frue aliĝi kaj ne atendi kutimajn lastmomentajn aliĝdatojn. Oni petas aliĝon precipe de tiuj, kiuj pripensas loĝadon en la hotelo, ĉar tie kapacito estas strikte limigita kaj krome temas pri vere pintaj datoj pro la urbaj solenaĵoj, kiam komparebla loĝado ne haveblas. Estas krome klare, ke kiam ekvalidos laŭ la kontrakto malmendokondiĉoj, ĈEA devos

rezigni pri ĉiuj ne rezervitaj ĉambroj por eviti punon kaj verŝajne ne plu ricevos ilin.

Tamen ankaŭ en internulejo pli fruaj aliĝintoj ĝuas avantaĝojn (ekz. ĉu elekti teretaĝon aŭ dulitan ĉambron).

ĈEA atendas vian amasan partoprenon, ĉar krom bunta enurba festa programo kaj eksterlandaj esperantistoj atendas vin grava labora parto, kie oni decidis i.a. pri asocia budĝeto kaj kotizoj por venontaj jaroj, pri eventuala adapto de Starto-enhavo kaj periodo aŭ oni traktos funkciadon de ekestintaj diverskampaj laborgrupoj, al kiuj vi povas laŭplaĉe aliĝi!

Ne forgesu, ke per frua aliĝo vi sendube helpas al ĈEA kaj al la sukceso de la tuta aranĝo kaj ties planado.

Vladimír Dvořák

Rimarkigo: *Invitilo al la konferenco aperis en la antaŭa numero de Starto (paĝoj 19-20), same ankaŭ la aliĝilo, libere enmetita. Ĉe la asocia domajno estas disponebla ankaŭ elektronika aliĝilo:*

<http://www.esperanto.cz/eo/akce/trilanda-konferenco-443.html>

hotelo IMOS

studenthejmo

Demandaro pri informado al ĈEA-membroj

Partan rezulton vi jam povis legi en la pasinta numero de Starto, sed eblas (eĉ indas) plu respondi ĝin, ĉar ĉio ĉi sendube helpos al la estraro pli bone orientiĝi kaj plenumi dezirojn de la membraro.

Tial mi denove petas ĉiujn, kiuj ankoraŭ ne respondis la demandaron enmetitan en Starto-n 4/2011, ke ili dediĉu iom da tempo kaj forsendu siajn opiniojn al la kasisto V. Hirš (kontaktojn vi trovos sur la kovrilpaĝo). Same tre utilos, ke ĉiuj posedantoj de retadreso, sendu ĝin al la sama adreso por ke ni kreu plej eble vastan reton por pli facila kontaktado. Ni garantias ne misuzi viajn adresojn por aliaj celoj!

Finajn rezultojn kaj ties konkludojn ni komune traktos dum ĉi-jara konferenco en Břeclav, kiu devos decidi gravajn taskojn kiel ekz. enhavon kaj periodon por Starto aŭ aprobi novan tabelon pri membrokotizoj kun celo ne nur altigi, sed optimumigi.

Tial mi lastfoje antaŭ la konferenco sincere invitas vin al ĝi kaj atentigas, ke la plej avantaĝa aliĝperiodo finiĝos 7.7.2012 (semajna prokrasto). La aliĝilo aperis en la antaŭa numero aŭ en elektronika formo troviĝas sur la ĈEA-retpaĝaro.

Vladimír Dvořák

VETURILO

je název cyklistického systému půjčoven (2100 kol) ve Varšavě. Esperantský název zvítězil v internetovém hasování (32%) před názvem Wawabike (26%).

Ĉu Vi volas viziti kun ni tiun ĉi unikan pilgrim-preĝejon?

Partoprenu la 6-an Internacian kongreson de Asocio de Esperantistaj Handikapuloj en la tagoj 13.-16.9.2012 en Štíří Důl ĉe Krucemburk.

La aliĝilojn ni akceptas ĝis 25.7.2012. La kongreso okazos en somerejo, do ne en ia luksa hotelo, tamen en tre agrabla naturo. Tiuj, kiuj pli ŝatas dulitajn ĉambretojn ol plurlitajn, devas pli rapidi kaj sendi frue la aliĝilon kaj antaŭpagon.

Tiun ĉi interesan pilgrim-preĝejon „Zelená Hora“ (Verda Monto) ni vizitos en la sabata ekskurso.

La tuta restado inkluzive de manĝado, kongresa kotizo kaj busekskurso kun enirbileto en la preĝejon kostas 1760,-Kč (85 eŭroj).

Pri pluaj informoj aŭ aliĝiloj skribu al la redakcio de AEH ĉe Jarmila Rýznarová, Pardubice

aeh-ikeh@volny.cz

Výsledek hospodaření ČES za rok 2011, plán na rok 2012 a přehled o majetku, pohledávkách a závazcích.

Příjmy	rok 2011	plán 2012	Přehled o majetku, pohledávkách a závazcích k 31.12.2011	
předplatné Starto	0	1 000	Peněžní prostředky	
písemné kurzy	2 500	3 000	pokladna korunová	369
prodané zboží libroservo	5 308	5 000	postkonto	11 625
brožura Objevte esperanto	3 140	3 000	účet Fio	37 811
příspěvky ČES na běžný rok	22 260	20 000	účet Fio spořicí	64 042
příspěvky ČES na budoucí rok	29 540	30 000	peníze celkem	113 847
konference (sjezd) ČES	63 485	190 000	Investice	
akce klubů a sekcí bez PS	10 916	15 000	podílové listy	172 351
Wikimánie	27 432	0	Investice celkem	172 351
konference nevidomých	271 409		pohledávky	
ostatní nedaňové příjmy	21 219	0	dar SONS	60 000
dotace	48 000	40 000	účet v EUR u UEA	15 436
dobrovolné příspěvky a dary	23 170	85 000	pohledávky celkem	75 436
úroky z účtů	88	1 500	ostatní majetek ČES	
příspěvky UEA na běžný rok	16 340	15 000	vybavení muzea v ceně pořízení	141 533
příspěvky UEA na budoucí rok	19 350	20 000	knihy (odhad)	39 150
kongr. popl. na běžný rok	15 600	0	
kongr. popl. na budoucí rok	0	24 000	ostatní majetek ČES celkem	180 683
příspěvky IFEF	350	0		
příspěvky ILEI	2 400	1 800		
kurzový zisk	3 962	0		
Příjmy celkem	586 469	454 300		
			závazky	
Výdaje	rok 2011	plán 2012	platby pro UEA	6 000
poštovné a tisk Starto	36 352	40 000	Český železničářský esp. svaz	1 300
písemné kurzy	0	1 000	EK Olomouc	260
poštovné a balné libroservo	0	500	EK Svitavy	7 414
nákup zboží pro libroservo	0	5 000	závazky celkem	14 974
brožura Objevte esperanto	18 360	0	Účelově vázané prostředky	
telefon, pošt., cest., kanc.potř.	4 995	6 000	fond Tilio	27 392
náklady schůzí výboru ČES	4 945	5 000	fond ediční	12 660
konference (sjezd) ČES	57 141	180 000	kluby a sekce bez PS	66 961
akce klubů a sekcí bez PS	12 470	15 000	Celkem	107 013
Wikimánie	42 507	0	Pozn:	
konference nevidomých	331 506	0	Po započtení darů/dotací vykazuje Wikimánie nulové saldo a konference nevidomých přinesla sekci zisk přes 20.000 Kč	
muzeum (akce, výstavy)	1 086	20 000		
ostatní nedaňové výdaje	0	10 000		
poplatky bance	1 705	200		
příspěvky UEA	27 185	30 000		
kongr. poplatek	47 877	0		
příspěvky ILEI	2 706	1 500		
příspěvky IFEF	80 407	1 300		
náklady UEA kolekt. čl. + EEU	2 287	3 000		
kurzová ztráta	0	0		
Výdaje celkem	671 529	318 500		

DU INTERESAJ ARANĜOJ

Dum la lastaj semajnoj mi partoprenis du interesajn internaciajn aranĝojn, pri kiuj mi volas disdividi miajn impresojn kun la legantoj de Starto.

Malferma Tago de la Centra Oficejo de UEA

La 28-an de aprilo mi ĉeestis la 34-an Malferman Tagon en la Centra Oficejo de UEA en Roterdamo. Ĝi okazis precize 50 jarojn post la ekfunkcio de la domo kiel la Centra Oficejo de UEA. Ĝin partoprenis krom la oficistoj kaj funkciuloj de UEA ĉirkaŭ 85 ĉeestantoj. Krom kunesti la solenaĵon mi havis du kialojn, pro kiuj mi veturis tien. Unue, mi devis transdoni al Internacia Esperanto-Instituto la stokon de la libroj, kiujn mi laŭmende produktis por ĝi. Due, mi povis uzi la okazon prezenti la novan eldonon de la dramo de Karel Čapek „R.U.R.“, kiun mi eldonis en mia eldonejo KAVA-PECH kaj kiu estis envicigita en la serion de UEA „Oriento-Okcidento“. Post „Ŝvejk“ en 2004 kaj Biblio en 2006 estas jam la tria eldonaĵo de KAVA-PECH inter ĝis nun 50 titoloj de tiu prestiĝa serio.

Dum tiu tago okazis en la CO multaj tre interesaj aranĝoj, kiel kutime paralele en pluraj salonoj, do ne eblis partopreni ĉiujn. Mi do fokusiĝos nur al kelkaj, kiuj kaptis mian atenton pleje.

La tago komenciĝis tradicie per prezentado de novaĵoj en la oferto de la UEA-libroservo. Ilin rutine, tamen per tre interesa maniero, prezentis la ĉefo de la libroservo Ionel Onet. Li ne menciis tri novaĵojn, kiuj estis sekve aparte prezentitaj: Ziko van Dijk prezentis sian

verkegon Historio de UEA, adapton de sia doktoriĝa disertaĵo por Esperanto-legantaro, Yves Nevelsteen la duan eldonon de prikomputila terminaro Komputeko, mi mem havis la ŝancon konatigi la publikon kun la jam menciita dramo R.U.R. Post tiu prezento kaptis min Barbara Pietrzak por intervjui min por Pola Radio pri tiu grava verko de Čapek, sed ankaŭ pri la Internacia Esperanto-Konferenco en Svitavy kun la temo „Sciencfikcio kaj robotoj“, okaze de kiu mi ĝin eldonis. La rezulto aŭdeblas ĉe

<http://retradio.posterous.com/>,
elsendo n-ro 121 el 15-a de majo, ekde proksimume la mezo.

Ulrich Lins (foto: Ziko van Dijk)

La ĉefa preleganto estis la fama historiisto Ulrich Lins, kiu jam pli ol kvar jardekojn vizitadas la Centran Oficejon. Dum sia prelego li rememoris gravajn personojn, kiujn li tie renkontis dum siaj vizitoj, sed li ankaŭ menciis plurajn movadajn eventojn ligitajn al la domo.

Oni povis sekvi multajn valorajn programerojn, ekzemple tiujn de TEJO-prezidanto Łukasz Żebrowski, de ILEI-prezidanto Stefan McGill kaj de EEU-prezidanto Seán Ó Riáin, ĝui Esperantofilmojn, ktp.

Grandan intereson vekis la libroservo, kiu tradicie proponis porokazan rabaton validan nur dum la Malferma Tago.

La Malferma Tago finiĝis per respondoj de UEA-estraro. Ĉeestis 6 el 7 estraranoj, ĉar tuj poste komenciĝis la estrarkunveno.

Komuna Esperanto-Kongreso en Berlino

La komuna Esperanto-kongreso de germanaj, danaj kaj polaj esperantistoj okazis en Berlino de vendredo la 25-a ĝis lundo la 28-a de aprilo, ĉar la pentekosta lundo estas en Germanio kaj en Pollando libera tago. Partoprenis ĝin preskaŭ 200 personoj, tamen inter ili nur malmultaj danoj. Mia dana amiko diris al mi, ke li estas seniluziiginta, sed ja temis pri utila eksperimento, kaj pro ties rezulto danoj apenaŭ plu kongresos eksterlande.

Seán Ó Riáin kaj Detlev Blanke

Krom la oficialaj malfermo vendrede vespere kaj fermo lunde tagmeze ĉiuj ceteraj programeroj trapasis paralele en minimume du, plejparte tri, aŭ eĉ kvar ĉambroj samtempe. Mian atenton kaptis precipe prelegoj de Detlev Blanke kaj Seán Ó Riáin, kies prelegon en Roterdamo mi maltrafis. Ili ambaŭ parolis pri la lingva situacio en EU.

Rudolf Fischer prelegas

Tre interesa mi trovis ankaŭ la prelegon de Rudolf Fischer „Kiel nomi ilin“. Ĝi pritraktis la diferencon inter germano kaj germaniano, germana kaj germania, ankaŭ ĝenerale pri aliaj landoj, gentoj, etnoj kaj popoloj, ĉu loĝantaj en sia patrujo, ĉu en alia lando. Tiun lingvan fenomenon mi ĝis nun konsideris klara, sed li per sia prelego miajn konojn aŭ supozojn ĥaosigis. Sed por mi la plej interesa estis la prelego de Mélanie Maradan kaj Johannes Mueller pri la estonteco de Scienca Revuo, kiun mi priskribos pli detale en aparta artikolo.

Por la dimanĉa posttagmezo estis proponitaj diversaj ekskursoj. Mi elektis la promenon en la centro de iama GDR, kiun mi vizitis lastan fojon antaŭ la kuniĝo de Germanio, ĉar mi volis vidi la ŝanĝojn. Dum ĉiuj vesperoj oni povis ĝui kulturon, ekzemple teatraĵon, koncertojn kaj polan kant- kaj dancensemblon.

Petro Chrdle teksto kaj fotoj

Peter Kühnel ĉiĉeronas

ŜANGŬOJ EN SCIENCA REVUO KAJ ISAE

Scienca Revuo (SR) estas la oficiala organo de ISAE (Internacia Scienca Asocio Internacia) kun longa historio. Ja ĝi ekaperis eĉ pli frue ol estis fondita UEA, nome en 1904! Kiam mi komence de la okdekaj jaroj danke al tiama ĝenerala sekretario de ISAE kaj redaktoro de SR d-ro Jozefo Kavka membriĝis, temis pri tre vigla organizaĵo. Ene de ĝi laboris pluraj fakaj sekcioj, i. a. terminologia sekcio, ktp. Dum la lastaj du jardekoj la agado ŝrumpis al nura eldonado de SR, kiu restis sur la ŝultroj de unu persono, profesoro Rüdiger Sachs. Estas mirinde, ke la manuskriptojn por SR ĝis pasinta jaro lingve kontrolis d-ro Kavka, malgraŭ sia aĝo de pli ol 90 jaroj. Dankon por via aktiveco, Jozefo!

Mi devis iom deflankiĝi por ke oni komprenu, kiel malgaja mi estis, kiam mi eksciis, ke prof. Sachs, mia multjara amiko, anoncis definitive ne plu gvidi la asocion, nek redakti kaj eldonadi propra-koste la SR. Mi ja konis liajn vanajn antaŭajn strebojn trovi posteulojn kaj mi do prave timis, ke tio signifos la morton de SR kaj verŝajne ankaŭ de ISAE.

Sed okazis miraklo. La torĉon transprenis junaj kaj kapablaj personoj. La prezidanto estas de pasintjare José Antonio Vergara, kuracisto el Ĉilio kaj antaŭa estrarano de UEA pri faka kaj scienca agado. Kaj la zorgojn pri Scienca Revuo transprenis la duopo d-rino Mélanie Maradan el Svisio, profesia terminologo respondeanta ene de UEA pri rilatoj kun terminologiaj instancoj (Info-term, ISO) kaj d-ro Johannes Mueller, juna germana sciencisto. Dum sia prelego en Berlino ili prezentis la novan retejon de SR (<http://scienca-revuo.info>) kaj la planojn, kiel ĝin pluevoluigi en du formoj:

kaj en reta kaj en tradicia papera. Ĝi plu aperos kvarfoje jare nur en la reto, sed en la papera formo nur unufoje jare kiel almanaho enhavanta ĉiujn kvar numerojn de SR de la koncerna jaro. Laŭ tio estos ankaŭ du kategorioj de la membreco: pli favorpreza por tiuj, kiuj havos aliron nur al la reta eldono, kaj pli kosta, kiu enhavos ankaŭ ricevadon de la klasika papera eldonaĵo.

Oni planas ankaŭ havi en la retejo arĥivon de ĉiuj ĝis nun aperintaj SR-oj. Danke al la kunlaboro kun Internacia Esperanto-Centro en Herzberg jam estas skanitaj multaj malnovaj jarkolektoj de la SR, tamen ili ankoraŭ ne estas en la retejo, ĉar necesas kontroli la skanaĵojn. Ili estos alireblaj por ĉiuj, sendepende de la membreco en ISAE. Nur kelkaj lastaj numeroj estos ĉiam protektataj, ke ilin povu eniri nur la membroj.

Sed la arĥivo de la SR kaj plua redaktado kaj eldonado ne estas la ununura grandioza projekto! Oni jam komencis en la citita retejo la rubrikon „terminologio“, en kiu oni registros fakajn esprimojn, ilian originon, kaj, se estas konate, ankaŭ difinon. Oni jam nun povas konatiĝi kun la sistemo ĉe <http://terminaro.scienca-revuo.info>. Ĉe ĉiu termino estas indikita dato de enigo, fako (laŭ UDK), nokia kodo de ISAE, rilataj nocioj, fonto, kunteksto kaj kie ĝi estis trovita. Kiel menciite, oni planas ankaŭ aldoni difinojn (laŭeble) kaj tradukojn al kelkaj lingvoj.

Scienca Revuo nun ekhavas rubrikojn, ekzemple: Scienco kaj Esperanto, El la scienca mondo, Terminologio, Scienco kaj socio kaj Scienca eĥo. Eventualaj interesiĝantoj pri kunlaboro (ne necesas ke ili membriĝu al ISAE) povas kontakti la ĉefredaktoron aŭ pere de la menciita paĝaro, aŭ rekte per redaktisto@scienca-revuo.info.

Petro Chrdle

KAEST 2012

15-18 novembro 2012

Konferencon pri Aplikoj de Esperanto en Scienco kaj Tekniko gastigos malgranda slovaka urbeto Modra-Harmónia, nur 30 km de la ĉefurbo Bratislava kaj 90 km de Vieno (la loko de SES 2008, SES 2009 kaj KAEST 2010 por tiuj, kiuj partoprenis).

Ĉeftemo de KAEST 2012: „Modernaj edukaj metodoj kaj teknologioj“

La programo konsistos el kelkaj partoj:

- prelegoj (en du paralelaj blokoj – ĉeftemaj kaj alitemaj)
- trejnado (Vikipedio, komputila laboro, metiejoj ks.)
- fakaj diskutoj (pri certa temo)
- vespera (neformala) programo (Vingustumado, filmo-prezento, diskutoj, ks.)
- eblaj ekskursoj (laŭ interkonsento kaj mendoj)

E@I-teamo invitas vin ĉiujn – ĉu aliĝi kaj prelegi aŭ simple aliĝi kaj ĉeesti en **KAEST 2012. Por ke la faka vivo en Esperanto evoluu!**

Novajtoj: pli longa (KAEST okazis jam ekde jaŭda posttagmezo ĝis dimanĉa tagmezo, do 1 tagon pli) – pli da praktika scienco (atendis vin trejnado, povante provi/testi/malkovri mem certajn aferojn) – vingustumado (por la interkona vespero, por pli bone konatiĝi kaj amikiĝi) – eblo de ekskursoj (dum vendreda antaŭtagmezo/ kaj dimanĉa posttagmezo) – por fakaj sekcioj/grupoj propono fak-kunsidi antaŭ/post KAEST! Kontakto kaest@ikso.net, pliajn informojn ĉe <http://kaest.ikso.net>.

Adreso de la KAEST-ejo:

Ŝtudiĵné stredisko ÚJOP ČDV UK
Modra-Harmónia č. 3553
SK-900 01 Modra, Slovakio
www.modra.cdvuk.sk; www.cdvuk.sk

Internacia Esperanto-lernejo

Bartošovice 2012

Verda Stacio – la radio en la lingvo Esperanto – invitas vin ĉeesti la unuan Internacian Lernejon de Esperanto por komencantoj kaj progresintoj, kiu okazos ekde la 8-a ĝis la 11-a de novembro 2012 en la kastelo Bartošovice, en norda Moravio, Ĉeĥujo.

La kastelo situas en la bela parko de vilaĝo Bartošovice, nur 6 km de Ostrava flughaveno kaj 4 km de la fervoja nodo Studénka, 20 km de la urbo Ostrava kaj 12 km de la distrikta urbo Nový Jičín. Rekte en la kastelo estas eblecoj de tranoktado kaj ĉiutaga dieto. Instruado okazos en la moderne aranĝita klasĉambro, lokigita nur 100 m de la kastelo en baza lernejo. Samtempe kun la Esperanta studado, okazos rekte en la salonoj kaj kastela parko la tradicia Fiŝkaptista Festivalo, kiun ankaŭ vi povas partopreni kaj gustumi fiŝmanĝaĵojn de ĵus kaptitaj freŝaj fiŝoj el fiŝlagoj apud la vilaĝo, ni preparas por vi nombron da amuzaĵoj, tiel vi ne enuos. Ĉiuj necesaj informoj kaj elektronika aliĝilo, informoj pri trafiko troveblas en tiu ĉi paĝo:

<http://pably0.wix.com/lernejocz>

Via aliĝo estos valida nur post kiam ni ricevus vian partoprenkotizon en la kvanto de:

Ĝis la 1-a de aŭgusto 2012 la kotizo estas 250, - Kč (ĉeĥaj kronoj)

Post la 1-a de aŭgusto 2012 la kotizo estas350, - Kč

MUZEA NOKTO

La 2-an de junio jam la kvaran fojon nia Esperanto-Muzeo en Svitavy partoprenis aktive en programo de la Muzea nokto, okazanta ankaŭ en aliaj partoj de la urbo. La temo de la jaro estis „La muzeo vojaĝanta“, do la unuopaj programeroj invitis al vojaĝado tra la spaco kaj tra la tempo.

Ĉi-foje la aranĝo komenciĝis jam tagmeze kaj allogis preskaŭ kvardek partoprenantojn, inter ili ankaŭ kvin gastojn el Slovakio.

Ĉar la nova ĉi-jara ekspozicio rilatas al „125 jaroj de Esperanto“, ankaŭ la preparita programo plejparte rilatis al ĝi. Jarmila Rýznarová el Pardubice komence rakontis pri nestoro de la Esperantomovado en Ĉeĥio – František Vladimír Lorenc, kiu jam kiel 17-jarulo gvidis en nia lando la unuan Esperanto-kurson en la praga gastejo „U Pštrosů“ (Ĉe strutoj) kaj unu jaron pli poste (1890) eldonis en Pardubice proprakoste la unuan Esperanto-lernolibron por ĉeĥoj. Interesis aŭdi pri lia bunta kaj nefacila vivo en Brazilo kaj pri lia nekredbla lingva talento.

Al la programo kontribuis ankaŭ slovakaj gastoj. Ján Vajs gvidis nin laŭ spuroj de la fama vojaĝisto Tibor Sekelj (1912-1996) en Slovakio kaj Peter Baláž rakontis

pri la aktualaj aktivecoj de la organizo E@I (<http://www.ikso.net>), sukcese realiganta diversajn interretajn projektojn. Krome li malavare alportis valorajn librodonacojn por la muzea biblioteko, por kio apartenas al li nia danko!

Ĉar unu el la novaj muzeaj paneloj rakontas pri „Elstaruloj kaj Esperanto“, Petro Chrdle rakontis pri la kortuŝa vivhistorio de la plej konata denaska esperantisto Petr Ginz (1928-1944), mortinta en Aŭŝvico, kaj pri la libro „Taglibro de mia frato“, verkita surbaze de liaj notoj. Intereson vekis ankaŭ redaktoro Paŭlo Kaščák el Ostrava, kiu konatigis kun programo de la nova retradio Verda Stacio (<http://www.verdastacio.eu/>).

La prezentoj estis kompletigitaj per filmoprojekciado (specimeno el la filmo „Mefisto“, la muzikgrupo Kajto, traflugo tra pli ol cent jaroj da Universalaj Kongresoj k.a.). Ne mankis ankaŭ viva muzika programero, kiun povis partopreni ĉiuj ĉeestantoj, nome kantado de la muzikigita satira poemo „Estas mi esperantisto“ de Julio Baghy, sub gvido de Pavla Dvořáková, kiu ĉi-jare ĉef-aŭtoris la ekspozicion kaj gvidis tra la tuta muzea programo.

La ĉi-jara ekspozicio koncentriĝis pri ne nur ĉefaj tendencoj en evoluo de la Esperanto-movado, sed ankaŭ pri kelkaj interesaj elstaruloj aŭ forgesitoj, pri viktimoj de totalismo kaj pri kelkaj historiaj kuriozaĵoj kaj premieroj. Vi povas ekz. ekscii, kiel aspektis Insulo de la rozoj, kie en 1968/69 Esperanto estis oficiala lingvo, kaj kio kaj kial okazis pri ĝi. Vi povas vidi geaktojn de la fama kabaredo „Verda kato“ el Montmartro kaj scenon el filmado de la unua plene Esperanta filmo „Angoroj“. Vi povas ĝui unikan liliputan Esperanto-vortareton, enigeblan en alumetujon, kaj aliajn interesaĵojn.

La ampleksa libroekspozicio (kies pretigon grave helpis Miroslav Malovec) dokumentas historian evoluon de Esperanto-literaturo kaj lige al OSIEK-konferenco, okazonta en julio en Svita-

vy, ĝi prezentas ankaŭ librojn premiitajn de OSIEK kaj elekton de (scienc)fantaziaj libroj en Esperanto.

Ĉar la parta temo de tiu ĉi jaro estis ankaŭ Zamenhof/Esperanto-Objektoj, krom jam instalitaj du paneloj estis nove pretigita dosierujo kun pliaj fotoĵoj (grandparte realigitaj de Jiří Tomeček). Ankaŭ la muzea komputilo riĉiĝis kaj nun jam disponas pri kelkmil multkomunikilaj dokumentoj, kiujn dezirantoj povas ne nur trarigardi, sed ankaŭ elŝuti kaj forporti sur sia poŝmemorilo.

Novaĵo estis alirebligado de kuriozaĵoj kaj historiaj valorajoj el la muzeaj biblioteko kaj arkivo. La partoprenantoj povis enmanigi kaj trarigardi la historie unuajn Esperanto-periodaĵojn, la unuajn adresarojn kaj kongreslibrojn el la periodo antaŭ 1914, aŭ ekz. fotolibron pri germanaj militkaptitejoj el la unua mondmilito.

La vespero estis riĉigita per vizito de ekspozicio pri Namibia safario en la Urba muzeo (kaj gustumado de veraj afrikaj bifstekoj), per projekciado de vojaĝfilmoj (i.a. pri Mongolio, aŭstraliaj indiĝenoj, budhisma ŝtato Butano kaj amazonia praarbaro) kaj antaŭdorma kantado kun gitaro.

Kelkajn programerojn povas ĝui ankaŭ tiuj, kiuj persone ne ĉeestis la programon!

Sekvante aktualaĵon pri la Muzea nokto en <http://www.esperanto.cz> vi povas legi kelkajn prezentitajn tekstojn, aŭdi muzikon kaj vidi filmetojn. Sed tamen la etoson, „vivajn“ ekspoziciaĵojn kaj la bongustaĵojn pretigitajn de la lokaj klubaninoj bedaŭrinde por vi peri ne eblas.

Esperanto-Muzeon, situantan en la Domo de Ottendorfer apud la ĉefplaco, vi povas viziti dum la tuta jaro (krom lundoj). La enirbileton kontraŭ simbolaj 10 kronoj vi povas aĉeti en la vid-al-vida konstruaĵo de la Urba muzeo.

Laŭ interkonsento kun lokaj esperantistoj eblas mendi ĉiĉeronadon en Esperanto. Ĝia estonteco dependas de ĉiuj el ni – i.a. de ofteco de ĝia vizitado kaj de reeĥoj el eksterlando. Sendube helpas, se vi informos kaj invitos letere viajn geamikojn – krom via persona rekomendo sufiĉas referenci al la retejo <http://www.muzeum.esperanto.cz>, kie eblas trovi bezonatajn informojn, sed

ankaŭ artikolojn kaj fotogaleriojn.

Oni povas ankaŭ mendi romantikan tranoktadon rekte en la muzea turo (1 unulita, 1 dulita kaj 1 apartamento kun du- kaj trilita ĉambroj kun komunaj duŝejo kaj necesejo). La prezo estas 10 eŭroj popersone kaj ponokte – membroj de Ĉeĥa Esperanto-Asocio kaj Ĉeĥa Esperanto-Junularo ĝuas 2 eŭrojn da rabato (do la sumo egalas al 200 kronoj).

Kontaktadreso estas:

muzeagrupu@esperanto.cz, poŝta adreso Muzeum esperanta, nám. Míru 81/1, CZ-568 02 Svitavy, kontakto al gvidantino de la Muzea grupo Libuše Dvořáková: dvor.libuse@seznam.cz

Dimanĉe la 16-an de septembro dum la tuta tago okazos kaj en nia muzeo, kaj en la apuda Urba muzeo „Tago de malfermitaj pordoj“, dum kiu eblos ne nur senpage viziti la ekspoziciojn, sed ankaŭ sekvi ĉeĥlingvajn kaj aliajn filmetojn pri Esperanto kaj laŭpete surloke trarigardi kaj studi librojn kaj gazetojn el la muzea biblioteko. Fine ni ne forgesu sincere danki la Klubon de Esperanto-geamikoj en Svitavy por la oferema tutjara zorgo pri la muzeo. Ni antaŭĝojas pri via vizito kaj helpo dum informado pri nia muzeo eksterlande! Espereble ĝis la revido eĉ pli frue ol dum la sekvajara Muzea nokto!

*Pavla Dvořáková
teksto kaj fotoj*

Bahaismo en la muzeo

Ni povas aldoni, ke unu semajnon antaŭ la muzea nokto (26.5.2012) okazis en nia muzeo ĉeĥlingva prelego pri bahaismo, kiun prezentis s-ro Radek Holík el Baháí-societo en Ĉeĥio.

Plua ZEO en Svitavy

Sabate la 14-an de aprilo 2012 okazis renkontiĝo de esperantistoj en Svitavy. Alveturis 33 partoprenantoj el 21 lokoj de la respubliko (ekz. el Prago, Dobřichovice, Písek, České Budějovice, Ratiškovice apud Hodonín, Žamberk, Brno, Přerov, Prostějov, Chropyně, Moravské Budějovice kaj aliaj lokoj).

Rilate al la fakto, ke ĉi tie inter la tagoj 14-a kaj 20-a de julio 2012 okazos Internacia Esperanto-Konferenco de OSIEK, membroj de la loka klubo decidiĝis planti arbon kaj kadre de la konferenco senvaligi memortabulon. Ili elektis tilion, ĉar ĝi estas nia nacia arbo, kaj plantis ĝin sur la plej antikva loko de Svitavy.

La posttagmeza programo komenciĝis per vizito de renovigita urba stadiono, kiu ĉiujn ravis same per internaj ekipaĵoj kiel per eksteraj sportejoj. En muskolfortigejo ili ĝoje elprovis siajn fortojn. Ekstere kaptis ilian atenton ekzercejo por maljunuloj (por ekzerci brakojn kaj gambojn), ludejo por infanoj, bela futbalejo kun ĉirkaŭaj sprintvegoj, lumanta informtabulo (sur ĝi ankaŭ informo pri nia muzeo) kaj statuoj ĉizitaj el trunkoj de iam kreskintaj tie arboj.

En Esperanto-Muzeo la programo estis dediĉita al la 95-a datreveno de morto de la iniciatinto de Esperanto, d-ro Ludvík Lazar Zamenhof (14.4.1917). Enkonduke eksonis eseo pri liaj personeco kaj misio el la libro „Homo, kiu defiis Babelon“ voĉlegita de Miroslav Malovec el Brno. Pavla Dvořáková el Písek prezentis muzikigitan poemon de d-ro Zamenhof „Ho mia kor“ kaj Zamenhofecan baladon de la hungara poeto Kálmán Kalocsay. La ĉeestantoj povis vidi parton de dokumenta filmo de Djalma Pessaty el Brazilo "Zamenhof-mondcivitano".

Post alparoloj de klubaj reprezentantoj el ĉirkaŭaj urboj eldonisto d-ro Petr Chrdle prezentis sian freŝe novan eldonon de dramo R.U.R., verkita de Karel Čapek, esperantigita de Moraviaj Esperanto-Pioniroj (fakte Josef Řebíček) kaj ilustrita de Mirka Tomečková, okaze de la jam menciita konferenco OSIEK kun ĉeftemo „Sciencfikcio kaj robotoj“.

Antaŭ fermo de la programo estis inaŭgurita la unua parto de nove preparata tutjara ekspozicio laŭ temo „125 jaroj de Esperanto“. Gastoj povis partopreni en preparita kvizo kaj en lotumado pri valoraj premioj.

Libuše Dvořáková

Postřelmov nin surprizis agrable

Sabate la 12-an de majo 2012 kvin membroj de Klubo de Esperanto-Amikoj en Svitavy partoprenis en renkontiĝo de esperantistoj en Postřelmov, kiun organizis la klubo de Šumperk. Tra Postřelmov ĉiĉeronis por ni nova membrino de la ŝumperka klubo Blanka Mohelová, kiu laboras en la uzino MEP Postřelmov - Carsin.

Tie nia antaŭtagmeza programo komenciĝis. Ni rigardis produktojn de formuoj por aŭtomobilaj vicpartoj, akriĝoj, kontrolan mezurejon. La estro de produktado prezentis al ni malnovajn maŝinojn kaj ankaŭ novajn, regatajn de komputilo, ekz. drattranĉilon, kiu per elektra malŝargiĝo tranĉas el ŝtalpeco tre precizajn konturojn de instrumentoj.

Ni trairis la vilaĝegon, kiu surprizis nin per siaj novaj stratoj, aranĝitaj ĝardenoj kun florantaj arboj, riparita elementa lernejo, infanĝardeno, kulturdomo, bela eta parko. Multaj urboj povus envii! Nia promeno celis al renesanca kripto de nobela familo Bukůvka el Bukůvka konstruita en 1592. Bukůvka estis moravia kavalira familio, kleraj reprezentantoj de nobelaro antaŭ la fatala batalo apud Prago (1620), ankaŭ ili partoprenis en

rezistado kontraŭ Habsburgoj. La kripto enirejo kun forĝita rozo estas riĉe ornamita. La subterejo protektas mumiigitajn korpojn de kvar personoj: Zikmund (Sigismondo) Bukůvka, lia edzino Barbora, filo Bernard kaj juna knabino Eliška (Elizabeta). La korpoj troviĝas en trarvideblaj ĉerkoj. Laŭ speciala kontrakto el 1612 la civito Postřelmov zorgas pri la kripto, kiu estas protektata kultura memoraĵo.

La posttagmeza programo okazis en restoracio „U Kelvína“ (Ĉe Kelvino). Kunvenis 28 partoprenantoj el 13 lokoj de la respubliko. Venis ankaŭ denaska svedo, kies edzino estas filino de esperantisto el Šumperk. Danke tion li parolas ankaŭ ĉeĥe kaj aliajn lingvojn.

Kiel kutime la programo prezentis invitojn por aliaj renkontoj. Per plej multaj planataj aranĝoj povis fieri esperantistoj el Svitavy: sabate la 19-an de majo Infana Esperanto-Tago, la 26-an de majo en Esperanto-Muzeo prelego pri Bahaa kredo, la 2-an de junio Muzea Nokto kaj inter 14-a kaj 20-a de julio Internacia Konferenco de OSIEK.

Libuše Dvořáková

10 jaroj de Societo

La 18-an de aprilo 2012 pasis precize 10 jaroj ekde fondiĝo de *Societo por la internacia lingvo Esperanto en Brno*. La solenan kunvenon gvidis prezidantino Věra Podhradská, kiu rememoris fondiintojn (S. Barták, F. Frýbert, A. Veselý, J. Werner) kaj ilian celon direkti la informadon pri la internacia lingva problemo al ekstermovadaj gravuloj. Plejparto de membroj de la Klubo aliĝis ankaŭ al la Societo, tri kunvenojn monate okazigas la Klubo en la strato Starobrněnská, unu la Societo en la kvartalo Kohoutovice.

La 19-an de majo 2012 la societanoj faris komunan ekskurson al la akvobaraĝo de Brno por festi la datrevenon ekster la klubejo. Komunan tagmanĝon en gastejo apud la haveno de lagaj ŝipoj partoprenis dudeko da personoj, inter ili gastoj el Ústí n. Labem, Frýdek-Místek, Prago kaj eĉ Hindio. Post la tagmanĝo duono de la partoprenantoj entreprenis promenon laŭborde de la lago, la ceteraj forveturis, parte ŝipe, parte buse, al la kastelo Veveří, kie ĝuste tiutage okazis en la kortoj kulturaj programoj kun multaj standoj vendantaj memoraĵojn kaj manĝetojn.

-mm-

fotis O. A. Fischer

Loga programo en la franca Esperanto-kastelo Greziljono

Somera programo kun 4 laŭtemaj semajnoj:

julio-21/28: **Art-amatora semajno** kun teatro, muziko, dancoj, kantoj, korpomovoj kaj intensaj kursoj.

julio-28/aŭgusto-04: **Alternativa semajno** kun verd-politika seminario kaj E-kursoj; por vegetaranoj, verduloj, ekologio-ekonomiko-alternativuloj, naturistoj kaj tendumantoj.

aŭgusto-04/11: **Turisma kultura semajno**, kursoj de franca lingvo kaj Esperanto antaŭtagmeze, ekskursoj al reĝaj kasteloj ĉe rivero Luaro posttagmeze.

aŭgusto-11/20: **Pupteatra festivalo** por infanoj, junuloj, familioj. Farado de manpupoj kaj vesperaj spektakloj kun Christoph Frank. Muziko, gitaro, sporto, ludoj kaj E-kursoj.

Kontakto: kastelo@gresillon.org, [+33-241 89 10 34](tel:+33241891034), www.gresillon.org

Adreso: Gresillon, 49150 SAINT MARTIN D'ARCE, France

Infanaj esperantistoj ĝuis Esperanto-tagon en Svitavy

Post unujara paŭzo la esperantistoj en Svitavy decidis okazigi novan „Esperanto-tagon“. La aranĝon ili organizas jam plurajn jarojn por infanoj, kiuj lernas Esperanton. La ĉi-jara infana tago okazis sabate la 19-an de majo 2012 en belega vetero kaj etoso. Alveturis 24 partoprenantoj el 6 lokoj de la respubliko. La plej longan vojon faris infanoj el Ratíškovice apud Hodonín.

Verŝajne la plej granda travivaĵo por la infanoj estis vizito de la stadiono de Svitavy. Ili enrigardis en la rilaksan centron kun kirlokuvoĵoj kaj ŝvit-ĉambro, en la vestejojn de sportistoj kaj en muskolfortigejon, kie ili elprovis kelkajn ekipaĵojn. Tamen la plej belan panoramon donis la tribuno, kien ili ascendis fine de la vizito. En la areo de la stadiono estis ankaŭ preparita konkurso: la infanoj serĉis literojn, el kiuj ili povis kunmeti vortojn en Esperanto. Poste ili povis ĝissate petoli sur diversaj ludo-ekipaĵoj. Sekva programo kun

manĝeto estis preparita en la Esperanto-muzeo. Ĉi tie ili konkursis ne nur en scioj de Esperanto, sed ankaŭ en lerteco kaj simplaj sport-disciplinoj. Ĉiu venkinto ricevis diplomon, kiu memorigos lin pri liaj komencoj en Esperanto.

Plenaj de novaj travivaĵoj la infanoj forveturis hejmen kaj jam nun ili ĝojas atendente la infanan tagon en la venonta jaro. Por la organizantoj la radiantaj kaj kontentaj vizaĝoj de etaj esperantistoj estis la plej granda rekompenco.

Matěj Nárožný, Libuše Dvořáková

Ovofritaĵo

La 23-an de majo 2012 partoprenis 12 membroj de EK Ostrava Vítkovice renkontiĝon okaze de ĉiujara jam tradicia ovofritaĵo. Nunjare ĝi okazis en pitoreska regiono de Beskydy en Frýdlant nad Ostravicí en privata domo de familio de Jarda Suchánek.

Ankaŭ mi havis feliĉon ricevi inviton por partopreni tiun aranĝon. Sub belega suna ĉielo ni ĉirkaŭsidis ĉe preparita fajreto kaj ĝuis belecon de proksimaj montoj, kiujn dominas Lysá Hora. Unue ni sendis imagajn salutojn ĉielen al forpasintaj membroj Drahomír Kočvara, Oskar Senft kaj Milan Neuvirth, kaj poste babilis, dum intertempe la oferema edzino de Jarda preparis ovofritaĵon en malgranda kaldrono super fajreto. Por tio ŝi uzis 37 ovojn, kiujn alportis kune kun diversaj aliaj manĝaĵoj kaj trinkaĵoj la alvenintoj. La regalo estis vere riĉa.

Sed ni ne nur manĝis kaj trinkis, sed

ankaŭ babilis, kantis akompane de gitaro de Jarda Suchánek, vizitis ankaŭ lian patriron, kiu ĵus festis sian 91-jariĝon. Ŝi ja estas multjara esperantistino, kelkfoje ŝi vizitis ankaŭ la tendaron en Lančov kun sia tiam ankoraŭ tre juna filo. Al ŝi oni povas danki, ke el Jarda fariĝis esperantisto. Nome ŝi proponis al sia filo: vi jam ludas violonon, nun vi ludos ankaŭ pianon, aŭ lernos Esperanton, kaj feliĉe, li elektis la duan eblon. La amuzado daŭris preskaŭ ĝis vespero kaj ni bedaŭrinde devis adiaŭi. Ni dankas al geedzoj Suchánek pro gastigado kaj atendas venontan renkontiĝon aŭ kunvenon aranĝitan de EK Ostrava Vítkovice.

*Věra Podhradská
foto Jarka Čejková*

Pri Esperanto-monumento en ĉeĥa ĵurnalo

La 25-an de majo 2012 la ĵurnalo de Frýdek-Místek (www.frydeckomistec-kydenik.cz) publikigis artikolon de Boleslav Navrátil *Pomník doktora Esperanta byl nalezen v Bohumíně* (Monumento de d-ro Esperanto estis trovita en Bohumín).

Ne forgesu sekvi AKTUALAĴOJN en la retejo www.esperanto.cz (kaj ĉeĥlingve kaj esperantlingve)! Kontribuaĵoj de la membroj estas bonvenaj! Skribu al retejo@esperanto.cz. Se vi deziras ricevadi kelkfoje jare ĈEA-Retkomunikojn kun interesaj koncizaj novaĵoj el Esperantujo, bv. sendi vian retadreson al retkomunikoj@esperanto.cz.

Korespondu kun japanoj

Se vi deziras korespondi kun japanoj, bonvolu turni vin al Koresponda Servo de Japana Esperanto-Instituto, Sinzyuku-ku, Waseda-mati 12-3, Tokio, Japanio. Bonvolu aldoni vian aĝon, sekson, profesion, interesojn kaj viajn preferojn por faciligi nian laboron.

<http://www.esperantofre.com/eks/>
N. Sakurai

Fajro ĉe Vinilkosmo

Estimataj muzikŝatantoj, la fajro en kelkaj ejoj ĉe Vinilkosmo kaŭzis grandajn zorgojn kaj eluzon de multa energio en la fino de la pasinta jaro. Sed la unua trimonato de 2012 estas tre riĉa je projektoj kaj novaĵoj. Kaj do ni havas la jenan okazon paroli al vi pri pli ĝojaj perspektivoj.

La ĉefa evento estas sendube la publikiĝo de la unua tutesperanta albumo de Zhou-Mack Mafuila. Li estas delonga muzikisto kun muzikaj kaj kulturaj radikoj tro diversaj por prirakonti alie ol en la lingvo por ĉiuj. Li estas absolute malkovrenda!

Ankaŭ Eterne Rima preparas surprizon por la venonta monato, kaj konfirmas la ĉeeston de hiphopo en la vasta kantmuzika horizonto en Esperanto. Li ofertas kaptindan ekskluzivaĵon dum la tuta monato majo.

Malsupre ni prezentas kelkajn videofilmojn kaj muzikeltiraĵojn, kaj ankaŭ novan aŭskultindan retradion.

Ni esperas ke vi pasigos agrablan momenton de senstreĉiĝo!

Nia kompleta katalogo ĉe :
<http://www.vinilkosmo.com>

380 esperantistoj ekzameniĝis en 17 landoj samtempe

Sabaton, la 9-an de junio 2012 okazis la Tutmonda Skriba KER-ekzamensesio de UEA kaj ITK (Ŝtata Lingvoekzamena Centro en Budapeŝto), en kiu samtempe ekzameniĝos laŭ la Komuna Eŭropa Referenckadro (KER) 380 esperantistoj en 29 urboj de 17 landoj. Flanke de la UEA-komisiono pri la ekzamenoj, Katalin Kováts preparis tiun eventon jam de pluraj monatoj helpate de sesdeko da lokaj organizantoj kaj utiligante la rimedojn de la retejo de Edukado.net. En dudek lokoj okazis ankaŭ apartaj preparkursoj kaj provsesioj.

En diversaj lokoj la evento altiris jam ankaŭ ekstermovadan atenton. En pluraj urboj ĉeestos ĵurnalistoj kaj eĉ televida teamo.
laŭ K. Kováts

BAZA KOMPUTILA VORTARETO

Internet	Internet	Interreto
hardware	hardware	aparataro
software	software	programaro
operating system	operační systém	mastruma sistemo
world wide web	celosvětová síť	tuttera teksaĵo, TTT
(web) server	(webový) server	(ret)servilo
(web)site,	web,	(ret)paĝaro, TTT-ejo,
web pages	webové stránky	TTT-paĝaro, retejo
web page	webová stránka	retpaĝo
domain	doména	domajno
link	odkaz	ligilo
file	soubor	dosiero
directory	adresář	dosierujo
search engine	vyhledávač	serĉilo
	(např. Google)	
browser	prohlížeč	foliumilo, krozilo,
	(např. I Explorer)	TTT-legilo, retumilo
log in	zalogovat se	ensaluti
	přihlásit se	
log out	odhlásit se	elsaluti
create an account	vytvořte účet	kreu konton
password	heslo	pasvorto
interface	rozhraní	interfaco
edit	editovat, opravovat	redakti
text editor	textový editor	tekstoprilaborilo
preview	náhled	antaŭrigardo
download	stáhnout	elŝuti
compress, zip	komprimovat,	densigi,
	zazipovat	kompaktigi
file	soubor	dosiero
directory, folder	adresář	dosierujo
click	kliknout	alklaki (ion)

cursor	kurzor	kursoro, tajpmontrilo
update	aktualizovat	ĝisdatigi
save	uložit	konservi
delete	smazat	(for)viŝi (parton de la teksto) forigi (tutan tekston)
message	zpráva, vzkaz	mesaĝo
e-mail	el. poŝta, e-mail	retpoŝto
e-mail adress	e-mailová adresa	retadreso
snail	zavináč	heliko
keyboard	klávesnice	klavaro
screen	obrazovka	ekrano
scan	skenovat	skani
scanner	skener	skanilo
printer	tiskárna	printilo
copier	kopírka	kopiilo
digitalize	digitalizovat	ciferecigi
digital camera	digitální fotoaparát	cifereca fotilo
OCR (Optical	optické	OSR (optika
Character recognition)	rozpoznání znaků	signokerono)
CD	CD, cédéčko	KD, kompaktdisko
USB flash disk	USB-flash disk, fleška	(USB-)poŝmemorilo
datumbase	databáze	datumbazo

kompilis Pavla Dvořáková

Josef Kavka - 90

Honora membro de ĈEA, ISAE, UEA, naskiĝinta la 25-an de aprilo 1922, doktoro de natursciencoj, specialisto pri petrologio kaj geologio, dum multaj jaroj redaktis gazetojn Geologio Internacia kaj Scienca Revuo. Li verkis centojn da artikoloj pri sia fako en la ĉeĥa lingvo kaj ankaŭ en Esperanto. Ĉeĥlingve li aŭtoris mezlernejan lernolibron pri geologio kaj kontribuis al multaj periodaĵoj.

Ankaŭ en Esperanto li verkis plurajn dekojn da artikoloj kaj estas konata kiel lingva spertulo kaj batalanto por la litero ĥ (kiun multaj anstataŭigas per k) kaj kiel granda kritikanto de PIV kaj de ĝia timo antaŭ homonimoj.

Starto jam plurfoje skribis pri d-ro Kavka okaze de liaj naskiĝtagoj (n-roj 3/1992, 3/2003, 1/2008), sed ne publikigis liston de liaj verkoj. Ni prezentu almenaŭ kelkajn:

- Pri la subakvaj vulkan-fenomenoj de la nordbohemia terciara lag-baseno.
- Rekalkuli kemi-analizon de rokaĵo al ties minerala konsisto.
- Tabelare pri ĥemia kaj minerala konsisto de la nordbohemiaj fonolitoj.
- Esperanto na mezinárodním geologickém kongresu v Praze.
- Diagrame pri ĥemia kaj minerala konsisto de la nordbohemiaj fonolitoj.
- Ĉu Monocero aŭ Unikorno?

- La feldspatoj - ĉu bona bazo por ĉefa divido de la magmorokaĵoj?
- Geologia literaturo en Esperanto.
- Jubileas du ISAE-estraranoj. C. Støp-Bowitz 65, V. Zázvorka : 75.
- Esperantigo de la ĉeĥoslovakaj lokonomoj.
- La fonemo ĥ kaj ties transformoj en la internacia scienca leksikologio.
- Laŭsistema vortaro de la rokaĵomineraloj
- Fonolitoj kontribuas al ŝparado de energio.
- Botanika vortaro de F. Mlynář.
- Ĉu likeno aŭ liĥeno?
- Lingua latina versus Esperanto.
- Pli morta ol latina?
- Kioma ŝanco por Esperanto-afiksoj en scienca terminologio?
- Ĉu vere manio kripligi proprajn nomojn?
- Kaj Bohemio, kaj Ĉeĥio!
- Esperantlingva nomenklaturado de la fungogenro rusulo.
- Komputada baza terminaro.
- Se vi aĉetis porkidon...
- Goldenaĵo korektenda.
- Zelení všech zemí, domluvte se!
- Ĉu ŝarkoj en Prago?
- Terminologia komunikado inter geologoj-esperantistoj.
- Asimilado de propraj nomoj - natura proceso en Esperanto.
- Asimilado de germanaj nomoj en Esperanto
- La protektata naturparko Sovaĝa Ŝaro
- Averta antaŭ danĝeraj terminoj
- Scienca vortaro de Esperanto
- Homonimoj en Esperanto
- Jezuito darvinisto

Miroslav Malovec

(laŭ Vikipedio)

Tra Esperantujo

Esperanto-sumoo estas japana konkurso por legantoj de Esperanto-libroj. Ĝi celas altigi la legkapablon de esperantistoj kaj kutimigi ilin al regula legado de esperantlingva literaturo. Vi mem elektas libron kaj legorapidecon. La regulojn, kiuj similas al la vera sumoo (lukto de dikaj luktistoj), vi povas trovi ĉe: <http://www.esperanto-sumoo.strefa.pl/regularo.html>

PIV en la reto. Plena Ilustrita Vortaro finfine estas konsultebla en interreto ĉe la adreso <http://vortaro.net/>. Uzi ĝin povas tiuj, kiuj registriĝis ĉe la reta kurso *Lernu!* (<http://ru.lernu.net/>), uzante la saman salutnomon kaj pasvorton por ambaŭ. Ceteraj devas registriĝi.

Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto

Sugesto: tajpu laŭ x-sistemo aŭ uzu verajn supersignojn. serĉi

*** gazet/o**

- 1 Ĥ Perioda publikigaĵo, donanta, sub la kontrolo de la registaro, la ĉefajn informojn pri diversaj aspektoj de la socia vivo (politiko, ekonomio, arto, sporto k.a.).
- 2 Perioda presajo de konstanta formato k prezo, prezentanta ĉiajn aktualaĵojn: ĉiutaga gazeto (ĵurnalo); semajna, dusemajna, monata, dumonata gazeto (magazino, revuo); la (G)gazeto de Anoncoj²; legi en la gazeto artikolon pri [...]²; gazetoj favoraj al nia afero²; alsendi korespondojn al gazetoj²; presi ion en la gazeto²; la eldonado de gazeto²; oficiala gazeto; [...] mensogas kiel gazeto²; gazetbudo, gazeteltranĉo, gazetoteko, gazetvendisto.

gazeta Rilata al gazeto: gazeta artikolo², numero², kolekto, politiko.

gazetaĉo Vulgaraĉa, senvalora aŭ skandala gazeto.

gazetaro Tuto de la gazetoj en unu lando aŭ en iu loko: la gazetaro en nia tempo ne senprave estas nomata la sesa regno potenco²; la gazetaro amike akceptis la aperon de nia revuo²; gazetara servo.

gazetisto = ĵurnalista.

En kadro oni enskribas vorton, poste sube aperas difino kaj derivaĵoj, simile kiel en la papera PIV, sed sen uzo de mallongigoj (ne ~aĉo, sed **gazetaĉo**). La rezulto estas kopiebla per interna memoro (faru blokon kaj premu CTRL-Insert, poste elŝutu ĝin per SHIFT-Insert).

Esperantomuzea rekordo

Esperantomuzeon de la Aŭstria Nacia Biblioteko en Vieno en 2011 vizitis 9.781 vizitantoj por vidi la ekspozicion (en 2009 estis 5.886, en 2010 jam 7.523). La muzeo preparas programojn Longa Nokto de Muzeoj, Longa Nokto de Lingvoj, Tago de Monumento, Tago de Malfermita Pordo, film-kurso por lernejoj k.s.

Infanoj en la muzeo

Ekspozicio kaj simpozio en Bavara Ŝtata Biblioteko

Okaze de la 100a dat-reveno de la morto de Prelato Johann Martin Schleyer (1831-1912), la aŭtoro de Volapük, kaj la 125-jara ekzisto de Esperanto, Bavara Ŝtata Biblioteko (BŜB) en Munkeno aranĝos ekspozicion sub la titolo *INTER UTOPIO KAJ REALO. Konstruitaj lingvoj en globalizita mondo*. BŜB apartenas al la plej grandaj universalaj bibliotekoj de la mondo: ĝi posedas unu el la plej riĉaj plan-lingvaj sortimentoj. La solena malfermo de la ekspozicio okazis **ĵaŭdon, la 14an de junio 2012, 19.00 h** en la biblioteko (Ludwigstr. 16, D-80539 München, Germanujo) far d-ro Rolf Griebel, ĝenerala direktoro de BŜB. -rh-
<http://www.bsb-muenchen.de>

El nia leterkesto

Mia komento al “Alparolo de nia nova prezidanto de ĈEA”, publikigita en Starto n-ro 1/2012

Mi estis treege emociigita de la profunda sincereco kaj modesteco de s-ano Vladimír Dvořák, kiu abunde ŝutas cindron sur sian kapon pro tio, ke li en pasintaj jaroj nur iomete helpis al sia edzino pri ŝiaj poresperantaj aktivecoj. Sed altŝatata Vladimír, ĉu sen via ĉiuflanka subteno via edzino Pavla kaj filino Edita povus fariĝi eminentaj esperantistinoj, esti fortikaj kolonoj kaj viglaj motoroj de nia esperantista movado?

Pri kiom da pluaj esperantistaj patroj nia movado hodiaŭ disponas – pri du aŭ tri? Do, kara Vladimír, akceptu mian admiron kaj dankon pro via modela sinteno.

Brno, Zdeněk Závodný

NABÍDKA VÝVĚSNÍ SKŘÍŇKY

Skříňka je připravena k předání zdarma v Brně. Je dřevěná, zasklená, uzamykatelná, vnější rozměry 75 cm na šířku, výška 55 cm, určena k pověšení na stěnu. Zájem oznamte redaktorovi Starta M. Malovcovi (malovec@volny.cz).

Fabeloj senpage

Grupo da Esperantaj tradukistoj kaj bildistoj disponigis siajn belajn fabelojn por senkoste disdoni ilin, sed la grupo petas anonimecon.

<http://www.kunlaboro.pro.br/esperanto/fabeloj/>

Oni povas senpage kopii kaj disdoni la dosierojn. Temas pri fabeloj kiel Aladino, Ali-baba, Cindrulino, Kato kun botoj ktp.

Sciigoj el Mladá Boleslav

Ĝus aperis nova LEGOLIBRETO VII+V kun verda birdo. Ĝi enhavas facilan legaĵon verkitan de diversaj esperantistoj kaj tradukaĵojn el ĉeĥa lingvo. La libro (prezo 100 Kč) estas akirebla ĉe Jindřiška Drahotová, telefono 720 652 320, en Mladá Boleslav Sadová 745, 293 01, drahotova@esperanto.cz

Ankaŭ nun vi povas legi libron „BONA ESPERO – idealo kaj realo“ en la ĉeĥa lingvo sur adresoj

www.mlboleslav.cz/esperanto aŭ
www.esperanto.wz.cz

Plue ni invitas vin viziti en Mladá Boleslav instruan vojon, pri kiu oni povas peti esperantan tekston de Jindřiška.

K filosofickým základům jazykového universalismu (Od Komenského k Zamenhofovi)

Mirek Čejka

(dokončení)

A koneckonců zde byl sám problém jazyka vědy. Nové objevy ve fyzice a přírodních vědách jen uspíšily potřebu nalézt adekvátní nomenklaturu, aby se našel vhodný protějšek symbolické a alegorické vágnosti alchymických termínů.

Dalgarno (1626-1687) se tímto problémem zabýval v oddíle nazvaném „Ke čtenáři“ svého *Ars signorum* z r. 1661: bylo nutno nalézt jazyk, který by redukoval redundance, anomálie, homonymity a nejednoznačnosti. Specificky uváděl, že takový jazyk by nutně musel podněcovat kontakt mezi lidmi, jakož i pomáhat při léčení filosofie od sofismat a malicherných hádek filosofů o slovíčka. Co bylo dlouhé věky považováno za největší sílu Písma svatého – jeho neurčitost a symbolická hustota – bylo nyní považováno za omezení.

Do toto britského hledání vstoupil 1641 Komenský a jeho přítomnost v Anglii zapůsobila na tuto britskou situaci, jakož i na celou situaci západoevropskou, zcela nezanedbatelně. Komenský byl příslušníkem Jednoty bratrské tíhnoucí k mysticismu doby, myslitelem, který už v oněch časech hrál i svou úlohu – byť polemickou – v rosenkruciánském dění. Tajné bratrstvo Růžového kříže hlásající *allgemeine und general Reformation der gantzen weiten Welt* vzrušilo tehdy prudce celou Evropu a silně zapůsobilo i na Komenského, mj. už také tím, že si nárokovalo tajemný vynález dokonalého univerzálního magického jazyka, s po-

mocí něhož zamýšlelo rozšířit své učení po celém světě.

13. kapitola Labyrintu (Poutník se na Rose-Crucios dívá) slovy Poutníkovými to říká takto:

A hned tu na placu uslyším trouby zvuk, po němž ohlédná se, vidím jezdcího na koni a svolávajícího filozofy. Kteříž když se stádně odevšad valili, začal jim pěti jazyky o nedokonalosti svobodných umění a celé filozofie vypravovati: a kterak někteří slavní, od Boha na to vzbuzeni muži takové všechny nedostatky již vyšetřili a doplnili a moudrost lidskou na ten stupeň, na kterémž v ráji před pádem byla, přivedli. Zlato dělají že mezi sta kusy nejmenší u nich jest: proto že celá natura jim nahá již a odkrytá jest, kterému tvorů formu odníti aneb dáti chtějí, že mohou dle libosti. Jazyky všech národů že umějí, co se po všem okršlku zemském i na Novém světě děje, všecko vědí a s sebou, i vzdálení jsouce, by na tisíc míl bylo, rozmlouvati umějí.

O svých zklamaných nadějích pak Komenský mluví opět slovy Poutníkovými, poté, co oklamání lidé na trhu prohlašují všechny rosenkruciánské vymoženosti za podvod:

A já k průvodcím svým řekl: "A což z toho všeho nic býti má? ach mé naděje! jáť sem se, tu takové trošty vida, těšil, že příhodnou myslí své pastvu najdu!"⁶

Byl tedy náš Učitel národů inspirován náboženskými ideály, které byly cizí vědeckým záměrům anglického prostředí, v němž se křížily nejrůznější projekty, někdy podobné, někdy přímo protikladné, přičemž dokonalý univerzální jazyk býval jen jedním z řady aspektů.

Na Komenského aspirace je třeba nahlížet v rámci tradice vševědy - pansofie; nadto byly jeho pansofické cíle silně ovlivněny právě jeho vlastními zájmy pedagogickými. Komenský byl podobně jako Francis Bacon ostrým kritikem nedostatků přirozeného jazyka. Ve své Pansofii Christianae liber III (1639-1640) hájil reformu, která by vyloučila z jazyka řečnické a obrazné užívání slov, neboť tyto jevy považoval za zdroj nejednoznačnosti. Požadoval, aby význam slov byl fixní, neměnný, aby pro každou věc bylo jedno jméno, aby se tak navrátily slovům jejich původní významy. Roku 1668 ve Via lucis Komenský pak poskytuje předpisy, jak vytvořit umělý univerzální jazyk. Sám se jej však do detailů nikdy nepokusil propracovat.

V atmosféře mimořádného duchovního napětí očekávalo sedmnácté století změnu – všeobecnou reformu vědění a morálky, obnovení náboženské sensibility. Toto období ovládala víra, že se blíží nové, zlaté století. Guillaume Postel vskutku použil v titulu jednoho svého díla výrazu „zlaté století“. A nadto to byla víra, kterou sdíleli katolíci s protestanty, třebaže si představovali každý něco poněkud jiného. Autoři od Campanelli až po Andreae vymýšleli projekty ideálních států. Nejen Guillaume Postel, i jiní myslitelé v různých zemích plánovali návrhy univerzální monarchie. Třicetiletá válka v tom všem působila jako katalyzátor: požár válečných konfliktů přeskakoval z jedné krajiny do druhé a vyvolával na jedné straně náboženskou nenávist a nacionalistické vášně a zplodil moderní pojem tzv. státních zájmů, na druhé straně však přivedl na svět celou plejádu mystických duchů, kteří snili o

všeobecném míru.

Nyní byla pansofie rozhodně něčím více než pedagogickou metodou; byla utopickou vizí, v níž světová rada měla vytvořit dokonalý stát spolu s dokonalým filosofickým jazykem, Panglosií. Je zajímavé si uvědomit, že Komenský fakticky napsal toto dílo ještě před rokem 1641, kdy po svém putování celou Evropou během Třicetileté války našel útočiště v Londýně. Via lucis zajisté v té době kolovala v rukopisné podobě i v anglickém prostředí.

Budoucí postup vývoje jazykové nápravy v rámci panglossie měl mít tři stadia: 1. fází je pantoglottia (kultivace všech jazyků), 2. fází je polyglottia (kultivace jen několika vybraných nejdůležitějších jazyků), 3. fází je monoglottia (kultivace jednoho jediného univerzálního jazyka). Komenský zdůrazňoval, že vytvoření dokonalého univerzálního jazyka bude možné, až bude dokončeno pansofické poznání světa. V tom však byla skryta fatální kontradikce: Zdar projektu vytvoření univerzálního jazyka byl závislý na zdaru pansofického projektu - a naopak úspěch pansofického projektu závisel na úspěchu při vytvoření univerzálního jazyka.

Uvedli jsme, že Komenskému v poslední instanci vůbec nešlo o poznání stavu dnešního jazyka lidí, který považoval za pokažený. Na druhé straně ovšem víme, že Komenský víceméně prakticky znal a do jisté míry i ovládal celou řadu evropských jazyků. Byl rovněž informován o jazycích mimoevropských na úrovni znalostí své doby, tj. již po velkých zeměpisných objevech v Asii a Americe. Měl už k dispozici i řadu informací přinesených do Evropy misionáři, zejména jesuity, z Indie a z Dálného východu (známé

dílo prvního velkého novověkého sinologa jesuity Matteo Ricciho *De christiana expeditione apud Sinas ab Societate Jesu suscepta* vyšlo r. 1615). Náš Comenius dovedl velmi bystře postihnout podobnosti mezi různými jazyky jednotlivých jazykových rodin. Známa jsou jeho tehdy značně novátorská srovnání maďarsko-finská, jichž se dovolával i Leibniz. (Nezapomeňme, že rodina Komenského měla své kořeny v Uhrách, přišli po katastrofě roku 1526 a jeho otec měl maďarské příjmení Szeges zv. Nivnický.)

Podle toho, jak formuloval svá pozorování, není pochyb, že již rozpoznával nesnáze staré biblické monogenetické teorie jazyka. Největší potíž a rozpaky mu vzhledem k tradiční biblicko-myto-logické koncepci ovšem činily jednak dosti podrobné informace o čínštině a jejím „předbabylonském“ stáří a písmu, jednak nově objevené indiánské jazyky v Americe. Nejen Číňané, ale ani Indiáni totiž neměli evidentně nic společného s biblickým mýtem o Babylonské věži a vytvořili si na nesmírně vzdáleném kontinentě stovky a stovky jazyků. Bylo tedy příliš mnoho výjimek nijak nepodporujících starou monogenetickou tezi, která se nicméně ještě v jeho době (a koneckonců u většiny pozdějších učenců až do konce 18. století) přijímala vesměs bez výhrad. Byl to právě Komenský, kdo si jako jeden z prvních uvědomil, že se starým pojetím vzniku a vývoje jazyků není něco v pořádku a že ještě bude zapotřebí mnoha srovnávacích studií současných živých jazyků jakožto materiálové základny pro vytvoření jazyka univerzálního. Podle jeho názoru je každý jazyk zakořeněn ve vývojovém procesu souvisícím s životem lidských spole-

čenství jako tkáň proplétajících se prvků, které se nedají od sebe oddělit. Třebaže stále věřil v biblický mýtus o zmatení jazyků, rezignoval na rekonstrukci domnělého původního prajazyka lidstva a návrat k němu, naproti tomu ale neopustil svůj perspektivní mystický cíl. Proto upnul veškerou svou snahu k vytvoření snadného a dokonalého umělého jazyka, zůstávaje však věren své kontinentální náboženské tradici. Protože byl zaměřen především na všenápravu lidstva, bylo mu zřejmě zcela cizí ono světské a zcela výlučné pojetí umělého jazyka a priori, které se začalo v té době rozvíjet v Anglii.

Vyhraněný a intenzívním pedagogickým zaměřením vytříbený smysl pro jazykovou realitu Komenskému patrně nedovoloval, aby se oddával čistě spekulativním abstraktním představám o ideálním univerzálním jazyku. Jeho představy o ideálním jazyce prozrazují, že byl v tomto ohledu spíše praktickým znalcem jazyků a pedagogem než spekulativním filosofem a teologem. Na rozdíl od mnoha jiných dával totiž přednost čistě empirickému řešení problému. Doporučoval vždy, aby nový umělý jazyk využil dobrých a výhodných stránek živých přirozených jazyků jakožto svých vzorů kombinováním nejlepších a nejvýhodnějších rysů většího počtu jazyků. Takovou výhodnou vlastností pro něj byla u hebrejštiny a němčiny jednoslabičnost kořenů, u řečtiny zase schopnost skládání morfémů do kompozit, u latiny „sladká“ artikulace, tj. libozvučnost, u turečtiny pružnost v deklinaci, u angličtiny ekonomická flexe. Je patrné, že při svých snahách o vytvoření efektivního umělého jazyka vědomě usiloval o odstranění redundance (a údajné nelogičnosti), tak

charakteristické a nápadné v přirozených jazycích, ale zároveň o zachování těch vlastností přirozených jazyků, které se v praktické komunikaci mezi lidmi osvědčují a kterých bylo možno pro univerzální jazyk využít. Jakožto jazykový reformátor pozoroval s mimořádným zájmem rovněž výsledky analogických procesů, které v přirozených jazycích probíhají spontánně; ty chtěl systematizovat a využít jich ve svém voluntaristickém modelu umělého univerzálního jazyka. I gramatiku hodnotí podle míry analogie kladně a podle míry anomálie záporně. V dokonalém univerzálním jazyce každý jazykový prvek měl být ovšem „oduševněn“ významem. Učení se paradigmátům mělo přinášet současně i poznání struktury světa.

Komenský nebyl s to připustit, že by jazyk, výtvar rozumné lidské bytosti, byl jen arbitrární a iracionální, musel tedy předpokládat, že původní dokonalost se nějak porušila a pokazila, ale že reforma je myslitelná. Komplikovanost, nelogičnost a vágnost, které prý byly do jazyka vneseny zvenčí, se podle jeho neotřesitelného přesvědčení, v tomto ohledu blízkého Baconovu, dají vyléčit racionálním zkoumáním, které povede k harmonické řeči s těmi vlastnostmi, o nichž jsme se již zmínili: k nomenklatuře věcí, ke shodě ve významech a k integrálnímu systému gramatických pravidel, ale také ke schopnosti vyjevovat mystickou podstatu věcí.

Komenský byl tedy nesporně výjimečným myslitelem evropského formátu, který svou vlastní filosofii jazyka plně podřídil vytvoření nového jazyka filosofie, jazyka pro mysticky motivovanou filosofii zdokonalení a konečného spasení lidstva. Ještě spíše než od apriorních

konceptů britských myslitelů, jakými byli Baconovi pokračovatelé, hlavně John Wilkins, George Dalgarno, Thomas Urquhart of Cromarty a koneckonců i Francis Lodowick v Anglii, a Descartes a Leibniz a jejich pokračovatelé na kontinentě, vedla k moderním aposteriorním a smíšeným konceptům univerzálního mezinárodního pomocného jazyka 19. století cesta spíše přes Komenského a jiné více pedagogicky a empiricky než abstraktně zaměřené filosofy a velké učitele. Že tomu tak zřejmě bylo, svědčí drobná okolnost z životopisu tvůrce Esperanta a filosofie homaranismu.

Zamenhof, narozený 1859, byl totiž okouzlen myšlenkou mezinárodního jazyka již od svých chlapeckých let. Když se ho jeho strýček Josef ptal, co je to za nehebrejské jméno, které si vybral podle židovského zvyku pro styk s gojim, sedmnáctiletý Eliezer/Lejzer/Lazar Zamenhof odpověděl, že si vybral Ludvík proto, že našel údaj o Lodwickovi (psaném i „Lodowick“) v jednom díle Komenského (v dopise z 31. března 1876). Jde o Francise Lodwicka, jehož dílo z roku 1652 se jmenovalo *The Groundwork or Foundation Laid (or So Intended) for the Framing of a New Perfect Language and a Universal Common Writing* – „Základna neboli Položený Základ (nebo alespoň Tak Zamýšlený) pro Vymezení Nového Dokonalého Jazyka a Univerzálního Obecného Psaní“. Z toho ovšem plyne, že Zamenhof Komenského dílo již jako mladík znal a že jím byl i hluboce ovlivněn. To je krásné téma pro mladé historiky Esperanta.

Mirek Čejka

Poznámka: Esperantský překlad této přednášky v převodu Jana Wenera vyšel v květnovém čísle revue *Esperanto* 2012.

Regantoj de la Tero

Lubomír Středa

En mezozoiko (geologia mezepoko) tutan tersupraĵon ekregis reptilioj, el kiuj plej multe konataj estas dinosaŭroj. En tiama tempo estis reptilioj plej perfektaj kaj plej evoluintaj animaloj, ili disvastiĝis en ĉiuj kontinentoj kaj oceanoj, regis sur la Tero pli ol cent milionojn da jaroj, sed antaŭ 60 milionoj da jaroj ili subite malaperis. Pri kaŭzo de tiu ĉi malapero estas diversaj opinioj. La plej verŝajna, ĉar subtenita de pruvoj, estas opinio, ke la Tero koliziis kun asteroido, kio kaŭzis la plej grandam katastrofom en la historio de la Tero. En la atmosferom estis ĵetita tiel grandega amaso da rokaĵoj kaj akvo, ke ĝi kovris firmamentom super la tuta Tero, kaj daŭris plurajn jarojn, ol tiu ĉi kovro malaperis. La sekvoj estis kolosaj:

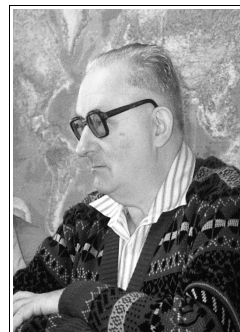
Sen la sura lumo kaj varmo malaltiĝis temperaturo sur la tuta Tero, varmobezonaj organismoj pereis, plantoj ne povis kreski, tial herbovoraj animaloj formortis kaj sekve de tio formortis ankaŭ karnovoraj animaloj. La krizon transvivis nur malmultaj organismoj, precipe prauloj de birdoj kaj mamuloj, kiuj plu evoluis kaj post 60 milionoj da jaroj ekregis tutan Teron plej evoluinta mamulo: la homo. Reptilioj regis sur la Tero pli ol cent milionojn da jaroj. Kiel longe tie ĉi regos la homoj? La homoj scias, ke la homaro ne povos esti eterna. Pri tio atestas eĉ iuj anekdotoj. Ekzemple: Dinosaŭroj formortis, ĉar ili havis tro malgrandan cerbon. La homoj elektis

malan vojon al pereco. Aŭ: Diris Marso al Tero: „Kial vi aspektas tiel malbone?” La Tero respondis: „Ho, mi havas gravan malsanon. Sur tuta mia korpo aperis homoj.” La Marso diris: „Ne afliktiĝu, mia kara; ĝi pasos.”

Lubomír Středa

1932-2012

La 4-an de junio 2012 mortis Lubomír Středa, aŭtoro de terminaroj pri feloj kaj de multaj artikoloj pri la naturo.

Diplomita geografo, naskiĝis en 1932. Li ellernis peltistikon kaj laboris en peltindustrio. Li frekventis Ŝtatan kurson por preparo de laboristoj al altlerneja studado kaj post abiturienta ekzameno en 1953 li studis geografion kaj naturhistorion en Geologia-geografia fakultato de Karola Universitato en Prago. Ses jarojn li estis instruisto, du jarojn muzea kustodo kaj poste revenis al la peltindustrio.

Ekde 1973 ĝis sia emeritiĝo en 1992 li estis ĉefo de faka normiga centro en Kara Trutnov. Tie jam en 1979 kaj 1981 li sukcesis enigi en la terminarajn ministeriajn normojn pri peltmaŝinoj kaj peltoperacioj ankaŭ esperantaj terminojn apud la lingvoj ĉeĥa, slovaka, rusa, angla, germana, franca kaj hispana.

Terminaron de feloj li ne plu sukcesis eldoni dum la socialismo, sed en 1998 ĝin aperigis KAVA-PECH en luksa eldono, kiu aperis ankaŭ en ĉeĥaj librovendejoj.

(fino sur la paĝo 61)

Karel Traxler

1914-2012

La 30-an de majo 2012 forpasis Karel Traxler el Příbram en sia 98-a jaro (naskita la 19-an de junio 1914). Li estas konata en Esperantujo kiel aŭtoro de **Esperanta-ĉeĥa jura vortaro kaj Ĉeĥa-esperanta jura vortaro** (1986). En AEST-kajero 1980 konserviĝis lia studo **La fonemo ĥ kaj ties transformoj en la internacia scienca leksikologio**.

Li studis la juran fakultaton de Karola Universitato en Prago. Ĝis 1980 li laboris kiel profesia juĝisto en la sfero civiljura. En 1978 li emeritiĝis kaj laboris en Příbram kiel jurkonsilanto en Konsultejo

por Familio, Geedzeco kaj Interhomaj Rilatoj.

Esperanton li ekkonis jam kiel gimnaziano, sed detale komencis okupiĝi pri ĝi nur post 1970 kiel membro de Esperanto-Klubo en Příbram, kie li gvidis kurson de Esperanto. Dum sia restado en Kanado (Calgary) li vizitadis lokan Esperanto-klubon, kie li kunlaboris pri la Esperanta kaj ĉeĥa partoj de plurlingva sporta vortareto, eldonita okaze de Vintraj Olimpikoj 1988. Antaŭ la 81-a UK en Prago 1996 li verkis por la revuo *Naše rodina* (Nia familio) artikolon "*Úvahy o mezinárodním jazyku*" (Rezojnoj pri la internacia lingvo) kun precipa prezento de Esperanto.

En tiu fako liaj ĉefaj verkoj estas juraj vortaroj ĉeĥa-esperanta (1986) kaj esperanta-ĉeĥa (1986), pri kiuj li povis labori danke al kompreno kaj subteno de la edzino Olga kaj filo Jiří. La vortaro estas trovebla ĉe la adreso:

www.literatura.bucek.name/traxler/traxler.html

Miroslav Malovec
foto Jan Traxler

(daŭrigo pri Lubomír Středa)

Lia aktivado ne ĉesis. Li prilaboris proponon de mamulnomenklature en Esperanto kaj donacis ĝin al Vikipedio, kun J. Hron kaj M. Malovec li enmetis en la interretan biologian librejon BioLib (www.biolib.cz) centojn da bestoterminoj.

En lastaj jaroj li preskaŭ regule sendadis siajn artikolojn al Starto (*Elstariĝo kaj falo de NBN*, *Ĥaosa geografio*, *Efemera geografio*, *Ŝtelitaj montoj*, *Ĉu eŭropa mono?*, *Malaperanta lago*, *Ĉu la homoj savos Aralon?*, *Genetike modifitaj nutraĵoj*).

En manuskripto ekzistas ankoraŭ *Terminaro de difektoj sur feloj kaj peltoj kaj Zoogeografiaj regnoj*. Li ankaŭ tradukis plurajn artikolojn politikajn el la ĉeĥa kaj inverse en la ĉeĥan la broŝuron de Lanti *Ĉu socialismo konstruiĝas en Sovetio?*

Miroslav Malovec

KALENDARO

Kalendaro 2012

2012-06-16 Renkontiĝo en Lipník nad Bečvou, organizata de EK Přerov

2012-07-02/30 Migra ekspozicio en Brno

2012-07-10/15: La 18-a Internacia Medicinista Esperanto-Kongreso en Opava kun la ĉeftemo „Depresio kiel kromefiko de kronikaj malsanoj“. Info: Eva.Kopečna@ivax-cz.com

2012-08-08/10-30 Migra ekspozicio en Kastela Grenejo de Žirovnice

2012-07-01—2012-08-10 Tri etapoj de SET Lančov, Info: info@set-lancov.cz

2012-07-14/20: Internacia Esperanto-Konferenco de OSIEK en Svitavy. Tutsemajna aranĝo kun la temo „Sciencfikcio kaj robotoj“ kaj paralela kurso de Esperanto sub la gvido de Stano Marček. Info: www.kava-pech.cz/iek aŭ chrdle@kava-pech.cz

2012-09-13-16: La 6-a kongreso de AEH-IKEH (handikapitaj esperantistoj) en ripozdomo Štíří důl u Krucemburku (Skorpia valo ĉe Krucenburk). Info: aeih-ikeh@volny.cz

2012-09-27/30: Trilanda konferenco - Komuna konferenco de aŭstraj, ĉeĥaj kaj slovakaj esperantistoj. Info: www.esperanto.cz aŭ komitato@esperanto.cz

Detalojn bv. sekvi en www.esperanto.cz en Kalendaro de aranĝoj!

PROF. D-RO OTTÓ HASZPRA

Honora Membro de UEA, prof. d-ro Ottó Haszpra (1928-2012), forpasis la 18-an de aprilo en Budapeŝto, kie li naskiĝis la 11-an de septembro 1928. Haszpra estis emerita profesoro de la hidrokonstrua katedro de la Teknika Universitato de Budapeŝto, eksperto de UN, kaj ekde 2004 membro de la Hungara Akademio de Sciencoj.

Haszpra lernis Esperanton en 1958. Li estis membro de Hungaria Esperanto-Asocio ekde 1962 kaj servis ĝin kiel komitatano (1965-1990), estrarano (1977-1990)

kaj vicprezidanto (1981-1990). Li estis fakdelegito pri inĝenierado ekde 1972, komitatano de UEA (1980-1990), kaj estrarano de UEA pri faka agado (1986-1989). Haszpra estis redaktoro de *Sciencaj komunikaĵoj* (1974-1979) kaj gvidanto de Scienca Eldona Centro de UEA en Budapeŝto (1981-1985). En la 68-a UK en Budapeŝto (1983) li estis rektoro de la Internacia Kongresa Universitato. Li membris en AIS ekde 1986, en Internacia Scienca Akademio Comenius ekde 1997 kaj en Akademio de Esperanto ekde 2004.

Ottó Haszpra aperigis multajn sciencajn kaj popularsciencajn artikolojn en Esperanto kaj ofte prelegis. Li kunlaboris por la 6-lingva *Geodezia fakterminaro* (1976-1981) kaj por *Hungara-Esperanta meza vortaro* (1996). En 2000 aperis lia ampleksa Esperanto-lernolibro por hungaroj. Krom la historia trarigardo *Esperanto – lingvo de natursciencoj kaj tekniko 1887-1986* (1988), Haszpra aŭtoris i.a. la studojn *La vera kosto de la multlingveco* (1978), *Liter-ofteco en Esperantaj tekstoj* (2001), *La natura ŝarĝo de la lingvolernado kaj ties radikala malpliigo* (2002), kaj *Egalrajteco kaj ekonomieco en la internaciaj rilatoj* (2005).

(Laŭ Gazetara Informo de UEA)

Ni kondolencas

La 1-an de aprilo 2012 forpasis s-ino Míla Fránková, kiun konas partoprenantoj de renkontiĝoj de eksaj tendaranoj en Lančov

Jak platit svazu

Pozor, změna účtu!

Nyní Fio banka Svitavy

Platit lze poštovní poukázkou A (poplatek 22 Kč do 5000 Kč) nebo převodem na účet **2800186228/2010**, **variabilní symbol** má celkem 10 míst - prvních pět je pro vaše číslo svazové legitimace (bez písmene kategorie a doplněné vpředu nulami, např. 00325). Číslo legitimace je uvedeno na štítku při expedici Starta. Dalších pět míst pro variabilní symbol podle účelu platby (viz seznam). Pokud platíte za klub (EK nebo sekci), uveďte své číslo legitimace a pošlete na emailovou adresu L. Hýblové a Vr. Hirše seznam, za koho platíte.

Seznam čísel:

(ukončení variabilního symbolu)

06940 členství ČES

06941 členství UEA

06942 předplatné Starta bez členství

06943 dary ČES a mimořádné čl. příspěvky

06944 poplatek UK

06945 kongres EEU

50400 komise pedagogická ILEI

50401 písemný kurs začátečníci

50402 písemný kurs pokročilí

50404 Paroliga kurso

50405 svazové zkoušky

50800 sekce nevidomých LIBE

50900 sekce zdravotníků UMEA

51000 sekce křesť. esp. KELI,
vlastní b. ú. 211 768 239/0300

51100 sekce katol. esp. IKUE,
vlastní b. ú. 2700247564/2010

51200 sekce informatiky

70100 komise pro tisk a inf.

80200 ediční fond

80300 propagace v tisku

80400 fond Tilio

Zájemci o časopisy

Předplatné časopisů zajišťuje Pavel Polnický, Na Vinici 110/10, 290 01 Poděbrady, tel. 325 615 651, polnicky@quick.cz. Předplatné uhradte na účet u Poštovní spořitelny v Poděbradech, č. ú. 231 798 902/ 0300, konst. symbol 0379 a variabilní symbol uvedený u jednotlivých titulů. Pokud platíte jednou položkou za více časopisů, pošlete P. Polnickému rozpis platby.

Monato: 1020,- Kč, v.s. 07001, 12 čísel ročně, 36 stran formátu A4, rete 610,-Kč
La Gazeto: 550,- Kč, v.s. 07002, 6 čísel ročně, 32 stran formátu A5

La Ondo de Esperanto: 520,- Kč, v.s. 07003, 11 čísel ročně, 24 stran formátu A4, reta versio 310,- Kč.

Juna Amiko: 280,- Kč, v.s. 07004, 3 čísla ročně, 50 stran formátu A5

Literatura Foiro: 1130,- Kč (*750,- Kč), v.s. 07005, 6 čísel ročně, 56 stran formátu A 5

Heroldo de Esperanto: 1210,- Kč (*810,- Kč), v.s. 07006, 17 čísel ročně, 4 strany formátu A 3

Femina: 750,- Kč (*500,- Kč), v.s. 07007, 4 čísla ročně, 28 stran formátu A4

*cena v závorce platí pro členy "Esperanta civito".

Heroldo de Esperanto ŝajne ĉesis aperi

La lasta numero laŭ la regula vicordo estas numero 10 por la pasinta jaro. Poste sekvis truo de tri numeroj, ĉar la sekva aperinta numero estis numero 14 por 2011. La lastaj tri pasintjaraj numeroj ne aperis, same ne aperis iu ajn numero de la jaro 2012, kiuj devus jam esti tri aŭ kvar.

laŭ Libera Folio

Periodikum Českého
esperantského svazu - 43. ročník

Redaktor: Miroslav Malovec,
Bosonožská 15/10, 625 00 Brno,

malovec@volny.cz

<http://members.chello.cz/malovec/>

Předplatné v Česku (bez členství ve
svazu): 200 Kč

Členská evidence a změny adres:

p/a Libuše Hýblová, Bohutín 136, 789
62 Olšany, libusehyblova@seznam.cz,
tel. 774 928 974

Uzávěrka příštího čísla: 15.8.2012

Organo de Ĉeĥa Esperanto-Asocio -
- 43-a jarkolekto

Abonebla ĉe UEA, ĉe niaj perantoj
aŭ rekte ĉe nia Asocio

Abonprezo: 10 eŭroj, ekster Eŭropo
13 eŭroj

(se aerpoŝte: + 3 eŭroj)

Redaktoro: Miroslav Malovec,
Bosonožská 15/10, 625 00 Brno,

Ĉeĥio, malovec@volny.cz

<http://members.chello.cz/malovec/>

Presis: DTP centrum, Svitavy

Redakto-fermo de la sekva numero:
15.8.2012

ISSN 1212-009X

Redakto-fermoj: 1.2.; 7.5.; 15.8.; 15.11.

*Studentoj solvas enkadre de la kolokvo
interaktivan teston "Mia amiko lernas"
de Katalin Kováts.*

Letní esperantský tábor Lančov

Setkání bývalých účastníků u příležitosti
60. výročí založení tábora ve dnech
10.-12.8.2012 (olgalacinova@seznam.cz,
mobil 737 348 878). Manipulační po-
platek a nocleh 300 Kč, strava 245 Kč.
Do 31.7.2012 možno objednat prohlídku
vnitřku hráze Vranovské přehrady.

Migra ekspozicio

Ĉu Esperanto estas morta lingvo? estos
en Moravia Landa Biblioteko, Kou-
nicova 65a, Brno (2.-20.7.2012) kaj en
domo de Sudmoravia Regiono, Cejl 73,
Brno (20.-30.7.2012), poste en Kastela
Grenejo Žirovnice (1.8.-30.10.2012, Zá-
mecký špýchar Žirovnice).

Masaryk-universitato

El 64 studentoj de studobjekto Esperan-
to I, kiun instruis inĝ. Josef Vojáček en
Filozofia fakultato, sukcese finis per
kolokvo 46, restaj 18 ne partoprenis la
kolokvon. Aŭtune ili povos daŭrigi per
studobjekto Esperanto II kaj ankaŭ
okazos kurso pri interlingvistiko.

